

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens septem Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine septimus, est de Oratione
... Septimus, & latissimus, de Beneficiis Ecclesiasticis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

In quibus causis criminalibus debita sit immunitas. punct. 9

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76561](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76561)

Non inquam obstat; quia textus loquitur in seruo, non in homine libero, vt bene aduertit Decian. & Farinac. *Supra*. Seruos autem iam diximus domino esse reddendos prout iuramento impunitatis.

6. Tertio limitant alij in negotiatoribus fallitis qui dum quantuarium negotiorum exercent, opipac & laute viuunt, & eandem decocti verfarum faciunt, & ad Ecclesiam confugientes creditores plures miserimè fallunt. Hos inquam non gaudent immunitate Ecclesie, sed ab illa extrahi posse defendunt grauissimi Doctores, vt videre est apud Couar. quos ipse sequitur. *2. var. cap. 20. num. 14. vers. Nec Iafonis, Decian. tract. crim. lib. 5. cap. 28. num. 34. Rebuff. 2. ad regum. constit. Gallie, & de mercatorib. art. vlt. glossa. vlt. num. 7. & 8. Suar. de Paz. in sua pract. 1. p. 5. cap. 3. q. 3. num. 156. Anast. Gerin. de sacror. immunit. lib. 3. cap. 16. num. 113. Farinac. de carcerib. q. 28. num. 33. Ioann. Gutierrez. pract. quæst. civil. lib. 3. q. 1. num. 4. & 15. vers. in carcer. debitoribus fallitis, vt procedat, quando fugiunt ad Ecclesiam cum suis bonis vel illa absconderent, secus si solum fugerent, vt personam saluent. Moutentur; tum quia hi sunt hostes reipublice, & quasi publici latrones; eaque de causa capitali pena plectuntur: tum quia sic statum est catholicis regibus, Ferdinandis, & Elisabeth. & à Supremo Cæsaris Prætorio confirmatum anno 1530. vt restatur Coaruar. *Supra*. Ceterum probabilis censio admittendam non esse hanc limitationem; & stante constitutione Gregoriana omnino certum: sic Nauarr. *Supra*. c. 25. num. 19. in fine. Marian. Itali. de immunit. Eccles. lib. 1. cap. 5. Ambrosin. tract. de immunit. cap. 13. in fine. num. 4. Farinac. in append. de immunit. cap. 3. num. 64. Bonacin. quæst. 7. de immunit. §. 4. in prime. Suar. cap. 11. num. 3. Ratio est: quia nec ratione debiti, nec ratione delicti priuantur ij. immunitate. Non ratione debiti, alias omnes debitores essent ab immunitatis privilegio exclusi. Non ratione delicti, quia hi non sunt depopulatores agrorum, & latrones publici, qui solum sunt ab immunitate exclusi, & licet publicis latronibus æquiparentur, non debent in priuatione immunitatis æquiparari; quia pena non sunt extendendæ ad delicta similia. Aude hoc esse omnino verum, quando solum fugerent ad Ecclesiam, vt personam saluarent; quia tunc latrocinium non committunt, licet antea peccassent. Dixi stante constitutione Gregoriana hoc esse certum quia in illa constitutione renouantur omnia privilegia, & in iudicia data principibus extrahendi delinquentes ab Ecclesia, & nominatim fraudulentes decoctores. Et licet Marian. Itali. *Supra* referat qualdam literas scriptas à Cardinali de Florent. Nuncio Neapolis de mandato Clementis VIII. vbi mandatur Superioribus regularium illius regni, ne fallitos in suis conuentibus receperent, &c. Non tamen per hoc derogatur constitutioni Gregorianæ. Tum quia ille litteræ non sunt datæ, & publicatæ in forma legis. Tum quia in illis solum cauetur, ne tales mercatores falliti in illis monasteriis accipiantur, & expellantur: non tamen quod iudicibus secularibus delinquent, vt bene aduertit Farinac. in append. de immunit. c. 3. n. 64.*

PUNCTVM IX.

In quibus causis criminalibus debita sit immunitas.

- 1 In omnibus exceptis casibus à iure expressis.
- 2 Publicus latro non gaudet immunitate, & quis sit.
- 3 Simplex fur immunitate gaudet.
- 4 Nocturnus agrorum depopulator ab immunitate excluditur.
- 5 Diurnus agrorum depopulator an gaudeat immunitate? sub opinione est.
- 6 Viarum grassator ab immunitate excluditur.
- 7 Committens homicidium, vel mutilationem membrorum in Ecclesia immunitate priuatur.
- 8 Trinitate quodlibet delictum in Ecclesia illius immunitate? Plures censent.
- 9 Probabilis est oppositum.
- 10 Valuerant in Ecclesia non priuatur illius immunitate.
- 11 Occidens, aut mutilans in Ecclesia, si non sit sub spe immunitatis, gaudet illius immunitate ex plurium sententia.
- 12 Probabilis est illa priuari, quomodo cumque in Ecclesia occidat, aut mutilat.
- 13 Peccans in Ecclesia semper præsumitur sub spe immunitatis peccare.
- 14 Si existens in Ecclesia occidat existentem extra, negant aliqui te esse immunitate priuatum.
- 15 Contrarium tenendum est.
- 16 Si existens extra Ecclesiam existentem intrà occidat, priuaris immunitate, tamen si aliqui contra sentiant.
- 17 Mandantes occidere in Ecclesia priuari immunitate consent plures, probabilis est oppositum.
- 18 Si dolo ex Ecclesia extrahatur occideris, non priuaris immunitate, tamen si alij contra sentiant.

- 19 Explicatio quæ mutilatio sufficiat, & necessaria sit ad priuationem huius privilegij.
- 20 Si propè Ecclesiam multes, vel occidas, plures consent te non gaudere immunitate.
- 21 Probabilis est oppositum.
- 22 Satisfit rationibus oppositis.
- 23 Ex mutilatione, vel occisione in Ecclesia facta non priuaris immunitate quoad alia delicta, tamen si plures sentiant contrarium.
- 24 Delicta commissa in Ecclesia à laico, si secularia sint, ab Ecclesiastico, & à laico iudice puniri possunt ad præsentationem.
- 25 Proditorius homicida ab immunitate excluditur.
- 26 Quis sit homicida proditorius.
- 27 Affirmant plures te esse proditorium homicidam, si inimicum dormientem occidas.
- 28 Probabilis est oppositum.
- 29 Si proximum ex industria occideris, & non per insidias, probabilis est te non esse priuatum immunitate, plures contra sentiunt.
- 30 Si vulneres animo occidendi plures consent te esse priuatum immunitate. Probabilis est oppositum.
- 31 Occidens infidelum, esto aliqui sentiant immunitate priuatum non esse. Probabilis est oppositum.
- 32 Assassinus ab immunitate excluditur, & quis sit.
- 33 Qui pretio, vel pecunia conductus occidit: immunitate priuatur.
- 34 Neque opus est pretium accipere, sufficit, si ei fuerit promissum. Et qualis debeat hoc promissum esse.
- 35 Occidens infidelum non committit crimen assassinij ex probabiliori sententia.
- 36 Si occidas pretio conductus inimicum tuum, non es assassinus. Secus si solum sit occisus inimicus mandanti.
- 37 Si accipias pecuniam ad vulnerandum, & non ad occidendum, non es assassinus in probatorijs sententia.
- 38 Si accipis pecuniam ad occidendum, & non occidisti, gaudes immunitate.
- 39 Mandans occidere sub promissione pecunie, tamen si mors non sequatur, priuatur immunitate.
- 40 Receptatores, defensores, &c. assassinij immunitate priuantur.
- 41 Hæresis rei ab immunitate excluditur, & qui hi sint.
- 42 Reus lesa maiestatis in personam principis ab immunitate excluditur.
- 43 Quis nomine principis intelligatur.

Respondeo in omnibus quantumcumque grauib. debitam esse, exceptis casibus à iure expressis: sic expressè decidit Ion. III. cap. inter alia, de imm. Ecclesiar. ibi quantumcumque grauis maleficia perpetraverit, non est violenter ab Ecclesia extrahendus, & paulo inferius exceptionem facit his verbis. Hoc verum est nisi publicus latro fuerit, vel nocturnus depopulator agrorum, qui dum itinera frequentat, vel publicas stratas obsidet insidijs aggressiois ab Ecclesia extrahi potest. Aliam exceptionem ponit Greg. IX. cap. vlt. de immunit. Ecclesiar. vt non gaudeat immunitate committentes homicidia, & mutilationes membrorum in Ecclesijs, & in c. 1. de homicidio secundum intellectum plurium Doctorem homicida per industriam, & industriam, & insidias ab immunitate excluditur: has omnes exceptiones in vnum congregat Greg. XIV. in sua constitutione aliquibus additis. Inquit enim. Ad vnam tantum formam reducimus, & moderamus, vt laicis ad Ecclesias, locaque sacra confugientibus si fuerint publici latrones, viarumque grassatores, qui itinera frequentata, vel publicas stratas obsident, ac viatores ex insidijs aggediuntur, vel depopulatores agrorum, quive homicidia, mutilationes membrorum in ipsis Ecclesijs, earumque cæmeterijs committere non verentur, aut qui proditorie proximum suum occiderint, aut assassinij, vel hæresis, aut lesa maiestatis rei in personam ipsius, seu principis immunitas Ecclesiastica non suffragetur.

Vt autem hæc clausis innotescant, sigillatim casus expressè exceptos enodamus, vt inde colligatur, an aliqui alij implicite ibi contineantur.

2. Primò ab immunitate excipitur publicus latro ex dicto eodem inter alia & constitut. Gregor. Ille autem dicitur latro, qui violenter aggreditur, & deprædatur; publicus qui palam, & publice furetur, aut per insidias in via publica, au per violentiam in domibus priuatorum, quodlibet enim ex his publicum constituit latrocinium, vt bene expendit Decian. lib. 6. tract. crim. c. 28. num. 2. Alex. Ambrosin. de immunit. Eccles. c. 2. num. 3. & 4. Requiritur tamen, quod non semel, sed bis, vel ter fuerit hoc delictum commissum: quia latronis nomen frequentiam dicit, sic Decian. alijs relatis num. 2. vers. argue ideo, Ambrosin. *Supra*. & cap. 3. num. 5. &c. Farinac. in append. de immunit. cap. 10. num. 154. & num. 164. Idemque affirmant de grassatore viarum quod non sufficit, vt immunitate priuentur semel grassatum fuisse.

Aduerto tamen si vno furto publico, vel ex aliquibus secretis quis diffamatus sit, & publicè latro reputetur, immunitate Ecclesie priuatur; quia vere est latro publicus. Sic Decian. *ditto cap. 28. num. 2. vers. neque tamen putarim* & *vers. sed possit dubitari*, Alexand. Ambrosin. *de immunit. & libert. c. 2. num. 3. ante finem*, & *num. 5. Farinac. in append. de immunit. cap. 10. num. 150.* Aduerto secundo debere constare esse publicum latronem, vt immunitate Ecclesie quis priuetur, neque iustitiae praesumptio, aut dubitatio; quia non praesumptè publicus latro, sed vere publicus latro exciuitur. Vt autem hoc constet debet prius parte citata fieri informatio, & sententia declarari; aliàs delinquens retinetur ius immunitatis. Sic Decian. *ditto n. 2. vers. At insurgit*, & *vers. Et quoad constituendum*, Farinac. *n. 155. & 156.*

3 Ex his manifestè inferitur simplicem furem immunitate gaudere. Tum quia non est publicus latro. Tum quia exceptio vniuersi firmat regulam in casibus non exceptis. Solum est dubium, an ex consuetudine ab immunitate exciuitur? Affirmat Couarr. 2. *var. cap. 20. num. 16. ad finem* Clarus in *pract. lib. 5. §. fin. quæst. 30. vers. quarto an fures*, Farinac. *de carcerib. quæst. 28. n. 51. Suar. lib. 3. c. 11. post num. 4.* dicitque hanc consuetudinem non esse contra immunitatem Ecclesie; quia ex Ecclesie consensu interdicta est. vt hi delinquentes areantur, Ceterum, si constitutioni Gregorianæ standum est, quæ ad vnam tantum formam hanc immunitatem reducit, sublatam qualibet alia, & sub clausula irritante omnino dicendum est hanc consuetudinem (si defecto fuisset introducta) sublatam esse, & cum post illam constitutionem adhuc introducti non potuerit, quia nondum transiit tempus legitimum ad illius introductionem; efficitur sanè ex consuetudine non esse hos simplices fures ab immunitate exclusos, & ita reuocans sententiam propriam, defendit Farinac. in *append. de imm. c. 6. n. 94.* Marian. Itali. *de imm. lib. 1. §. 1. n. 2.* Cardin. Tulechus *verbo Ecclesia, concl. 10. n. 23.* Bonacin. *diff. 3. de primo decal. prec. q. 7. de imm. §. 4. n. 5.*

4 Secundo excipitur à priuilegio immunitatis nocturnus depopulator agrorum ex *cap. inter alia de immunit. Eccles.* & ibi omnes Doctores, & multis exornat. Alexand. Ambrosin. *de immunit. Ecclesie 4. num. 5.* Farinac. *de carcerib. quæst. 28. n. 50. & in append. de immunit. cap. 11. n. 158.* qui duplicem assignant rationem huius exclusionis. Prima; quia agrorum depopulatores plerumque per insidias exitum excogitant *cap. est insidia 23. quæst. 4.* Secunda; quia republicam, eiusque quietem, & pacem grauius perturbant *leg. 2. Cod. quando liceat vnicuique sine iudice ius sibi dicere.* Dicitur agrorum nocturnus depopulator, quia nocte agrorum segetes, seu vinearum fructus destruit ibi se abscondendo, aut alia via eos deustando *leg. 1. Cod. quando liceat sine iudice ius sibi dicere*; sic Hostien. Innocent. Ioann. Andr. in *supradicto cap. inter alia*, Decian. *lib. 6. cap. 25. num. 3.* Farinac. *locis allegatis*, Ambrosin. *n. 1.* Tulechus *verbo Ecclesia, concl. 11. num. 10.* & alij ad huiusmodi immunitatis priuationem non requirunt delictum publicè fieri, sed quomodocumque factum sit si de illo constet, à priuilegio immunitatis excluditur; sic Ambrosin. *ditto c. 4. num. 3.* Farinac. *de immunit. n. 160.*

5 Hinc inferitur diurnum agrorum depopulatorem sub hac exceptione non comprehendi; quia verbum *nocturni* positum in *ditto cap. inter alia* tacitè excludit diurnum, & cum sit materia penalitatis non est extendenda. Solum est dubium; an comprehendatur sub constitutione Gregoriana: ibi enim sine vlla limitatione dictum est à priuilegio immunitatis exclusos esse agrorum depopulatores. Ergo tam diurni, quam nocturni comprehensuri sunt: & ita affirmat Alexand. Ambrosin. *de immunit. cap. 4. n. 5.* Farinac. *de immunit. cap. 11. n. 61.* Bonac. *diff. 3. quæst. 7. de immunit. §. 4. num. 6.* Contrarium autem non videtur improbabile; quia constitutio Gregoriana ad summandum ius commune, & reuocanda priuilegia illi contraria expedita fuit. Ergo cum solum dixit *depopulatores agrorum* intelligenda est iuxta ius commune, quod solum nocturnos excludit. Item si Pontifex intendebat depopulatores tam nocturnos, quam diurnos comprehendere, debebat exprimere: quia ius commune non debet censi correctum, nisi claris verbis constet. Præterea hæc exclusio derogat immunitati, & consuetudine odiosa, & penalitatis ergo non latet, sed strictè interpretanda est. Ergo de solo nocturno, & non diurno debet intelligi. Vt cum etiam diurnus agrorum depopulator non videatur sub his verbis comprehendi, comprehenditur tamen sub exceptione publicè latronis, si publicè agros deualtauerit, seu si clandestinè.

6 Tertio excipitur viarum grassator; tum ex *cap. inter alia* illis verbis. *Qui dum itinera frequentata, vel publicas stratas obsider aggressus insidias.* Tum ex constitutione Greg. XI. ubi expressius loquens, nquit, *viarumque grassatores qui dum itinera frequentata, vel publicas stratas obsident, ac viatores ex insidiis aggrediuntur*; clare denotat verba *cap. inter alia* ad grassatores viarum referri, vt bene notauit Farinac. in *append. de immunit. cap. 12. n. 162.* Dicitur viarum grassator, qui cum impetu graditur, vt viatores spoliat, vulneret, vel occidat. An autem hoc debeat esse in viis publicis, & itineribus frequentatis, an sufficiat alibi hæc committere dubia quaestio est? Nam Innocent. in *cap. inter alia, col. 2. verbo qui de immunit. Eccles.* & Hostien. *n. 4. in verbis punitas*, Ioann. Andreas *n. 6. verbo*

insidiis, affirmant sufficere, si per insidias aggreditur, & si non fuerit in loco publico. Et ad textum in *cap. inter alia* respondendi potest gratia exempli dictum esse. *Itinera frequentata, & publicas stratas obsident*, quia hi viarum grassatores frequentius ibidem aggrediuntur. Ceterum retinenda est communis sententia solum comprehendendi grassatores in viis publicis, & itineribus frequentatis, quia textus expressè de illis loquitur. Tum quia nomen via publicum iter donat. Tum quia illa verba ad declarationem delicti fuerunt apposta: & ita relatis aliis docet Ambrosin. *de immunit. & libert. Ecclesia, c. 3. n. 5.* Farinac. in *append. de imm. c. 12. n. 165.*

7 Quarto excipitur committens homicidium, vel mutilationem membrorum in Ecclesia *c. fin. de immunit. Eccles.* & ex bulla Gregorij in illis verbis. *Quisue homicidia, & mutilationes membrorum in ipsis Ecclesiis, earumque cameris committere non aurentur*; & tenent omnes Doctores. Ratio huius decisionis, vt constat ex *ditto cap. inter alia* est. Tum quia delinquentes in Ecclesia indignus est illius immunitate. Tum quia legis auxilium frustra inuocat, qui legem contemnit *cap. quia frustra, de usuris, & leg. auxilium, §. in delictis, d. minorib.* Tum quia puniri debet quis in eo, quo deliquit. Cum ergo delinqueret in Ecclesia, puniri debet priuatione immunitatis.

8 Ex hac igitur ratione decidendi insurgit difficultas; an quolibet delictum in Ecclesia priuet illius immunitate: Plures Doctores affirmant in *cap. inter alia*, Nauarr. *c. 15. num. 20.* Couarr. 2. *var. cap. 30. num. 15.* Ioann. Gutierrez. *pract. quæst. civil. lib. 3. q. 1. num. 17.* Bobadilla. *polit. lib. 2. c. 4. num. 24.* Suar. *lib. 3. de reuerentia debita locis sacris, c. 11. n. 6.* Farinac. *q. 27. num. 53.* Et mouentur; quia ratio decidendi a qua est in omnibus delictis. Semper enim verum est indignum esse delinquentem in Ecclesia, vt Ecclesia illi faueat. Adde, spe immunitatis ibi delinqueret censetur: indignus ergo est, vt ei concedatur. Item in Ecclesia delinquens, iustum est vt ab Ecclesia aliquo modo puniatur. Denique non videtur credibile Pontificem voluisse vulnerantibus in Ecclesia denegare immunitatem, illamve concedere committentibus adulterium, stupra, sodomias, &c. Ergo dicendum est expressè Pontificem homicidium, & vulnerationem ratione frequentioris vsus, & alia omnia comprehendere sub ratione decidendi.

9 Nihilominus credo post constitutionem Gregor. probabilius esse committentes alia delicta in Ecclesia non omnino priuari immunitate, si tamen delicta non fuerint excepta. Sic Boëtius *deci. 109. num. 2. ad medium*, Farinac. in *append. de immunit. cap. 16. num. 208.* Bonac. *diff. 3. quæst. 7. de immunit. §. 5. num. 12.* Ratio est, quia hæc priuatio immunitatis est poena, sed poena extendenda non est vltra verba legis. Ergo non est extendenda priuatio immunitatis ad alia crimina in Ecclesia commissa præter homicidium, & vulnerationem; eum de solis illis rebus loquatur. Neque obstat rationem decidendi quæ in aliis casibus procedere. Hoc enim solum probat iustitiam in aliis idem censuræ posse; non tamen probat defecto esse constitutum. Neque credendum est homicidium, & vulnerationem exempli causa tantum apposta esse, sed vere apposta esse, vt materiam integrè prohibitam. Alia autem crimina non excludit; quia ita frequentiora non sunt. Adde si crimina illa commissa in Ecclesia sacrilegium continent, vt regulariter omnia crimina ibi commissa hanc qualiteram habent, poterit delinquens à iudice Ecclesiastico puniri, vel si aliter placet, poterit Ecclesie rector impetrare à Pontifice, vt non obstante immunitate delinquentes remittat iudici seculari puniendos, quod Pontifex libentissimè concedit, vt bene aduertit Farinac. *supra.* Manet ergo firmum, solum homicidium, & mutilationem in Ecclesia priuare illius immunitate, & taliter priuare illius immunitate; vt non solum in Ecclesia materialitè in qua delictum committit, recipi non possit, sed neque in aliis, quia immunitas, à qua delinquens est priuatus eadem est in omnibus, & offendens vnam Ecclesiam, omnes offendit; quia vna est vniuersalis Ecclesia in toto orbe, iuxta illud. *Credo sanctam Ecclesiam Catholicam*; Sic Couarr. 2. *var. cap. 20. num. 15. vers. 13. de delictum committens.* Vetus *pract. lib. 5. §. fin. quæst. 32. sed quid*, Decian. *lib. 6. cap. 28. n. 8. & 10. Azor. 2. p. lib. 9. c. 9. vers. quid si quis*, Alex. Ambrosin. *de immunit. c. 5. n. 3.* Farinac. *de Carceribus quæst. 28. num. 50 & in append. de immunit. c. 16. num. 219.* Anastas. Gemon. *de sacra immunit. lib. 3. c. 16. n. 80.* Bonacin. *diff. 3. q. 7. de immunit. §. 4. n. 7.*

10 Hinc inferitur vulnerantem in Ecclesia, si ex tali vulnerare mors non sequatur, non esse priuatum immunitate; quia vulnerare non est murare, aut occidere, & solum mutilantem, aut occidendum hæc priuatio est imposta. Sic Boëtius *ditto de delictis 109. n. 3.* Farina. in *append. de immunit. c. 16. n. 227.* Inferunt Secundo quid dicendum sit de eo, qui ad Ecclesiam armatus confugit; Plures enim Doctores eum immunitate priuare ex *leg. si seruus, Cod. de his qui ad Ecclesiam confug.* Quæ lex etiam si loquatur in seruo, intelligenda venit de homine libero, vt notauit Petrus à Placha in *epit. delict. lib. 1. c. 8. n. 28.* Inferunt enim eadem est ratio: nam delictum committens tam delictis, quam locis est prohibitus; ergo illa ad Ecclesiam defugiens Ecclesiam offendit. Ergo indignus est eius immunitate; & ita tenet

tenet Couart. 2. var. cap. 20. num. 18. vers. 36. his proximè accedit Decian. lib. 6. c. 26. n. 10. & lib. 8. c. 3. n. 30. & 51. At ex dictis clarè constat sic amatum priuatum non esse immunitate. Nam esto Ecclesiam offenderit, non ob quamlibet offensionem in Ecclesia factam priuatur immunitate, sed solum propter occisionem, vel mutilationem. Adde non quamlibet amorem delectationem esse graue crimen dignum hac priuatione, sed illam tantum, cui capitalis poena esset annexa, vt bene aduertit Farinac. tit. de carcer. q. 28. n. 66. Quare ob solam illam delationem priuandus quis esset immunitate, casu quo propter aliquam priuationem. At ob nullam priuatur, maxime, stante Gregoriana constitutione, quæ solum excipit ab immunitate homicidas, & mutilatores in Ecclesia; vnde tacite aliis delinquentibus priuilegium concedit: & ita tradit Farinac. in append. de immunit. cap. 16. n. 247. Alex. Ambros. de immunit. c. 5. n. 5.

Alia autem in Ecclesia auferenda sunt ab eis, non quidem per iudicem secularem, cum in Ecclesia iurisdictionem exercere non possit, sed per iudicem Ecclesiasticum, quem offendit, Farinac. num. 248.

11. Sed inquires primò, an debeat hic homicida, vel mutilans delinque in Ecclesia sub spe immunitatis, vt censetur immunitate priuari? Videtur requiri, quia textus indico cap. in sty alia hos tantum delinquentes sub spe immunitatis voluit punire, vt constat ex princ. textus. Nonnulli impunitatem suorum excessum per defensionem Ecclesia obtinere sperantes, etc. Et infra, qui nisi per Ecclesiam ad quam confugiunt, crediderint se defendi, nullatenus fuerant commissi. Sed poena extendenda non sunt ad alios comprehensos sub lege. Ergo non est extendenda hæc priuatio immunitatis ad alios, qui alique spe immunitatis delinquent. Quod si roges quando intelligitur quis delinquere sub spe immunitatis? Respondent Doctores, quando priuatiõne delicti; seu ex proposito delictum commissum est, & non ex subita rixa, & occasione, sic post alios antiquiores pluribus hanc sententiam firmant Ioan. Guttier. pract. quest. civil. lib. 3. quest. 1. a num. 3. & seqq. Cardin. Tuschus pract. concl. verbo Ecclesia, consil. 11. num. 13. & 14. Ioann. Azor. in sist. moral. 2. p. lib. 9. cap. 9. sub quest. 9. Marian. Itali. de immunit. leg. lib. 1. cap. 5. §. 3. num. 1. & seqq. Azobedo lib. 1. tit. 2. leg. 3. n. 24. & seqq. Farin. in append. de immunit. c. 16. n. 138.

12. Ceterum probabilius credo quomodocumque in Ecclesia occidas, vel mutilas, siue sub spe immunitatis siue absque illa priuatiõne: sic post alios defendit Couart. 2. var. cap. 20. num. 15. vers. 22. aduertitur, Clarus; pract. §. fin. q. 30. vbi item quare Decian. lib. 6. cap. 28. Nauarr. cap. 25. n. 20. Farinac. de carcerib. q. 28. num. 54. Farinac. Suar. lib. 3. cap. 11. num. 6. fines, Anast. Geimon. de sacer. immunit. lib. 3. cap. 16. num. 79. vers. imo, & Bonacina, d. i. putat. 3. q. 7. de immunit. §. 4. num. 6. Ratio est, quia esto Pontifex coëtere voluerit iudicium illum, qui ante illam constitutionem sub spe immunitatis in Ecclesia occidebant, & mutilabant; inde non inferitur priuationem immunitatis illos solum comprehendere; si quidem generaliter pronunciat homicidas, & mutilatores immunitate priuari. Potuit ergo ex particulari causa ad vniuersalem prohibitionem faciendam moueri. Quod autem sic factum sit, inde constat; quia postquam Pontifex retulerat aliquos sub spe immunitatis in Ecclesia delinquentes. Subdit: cum autem in eo, in quo deliquit, puniri quis debeat, & frustra legis auxilium inuocet, qui commisit in legem. Mandamus quatenus publicè nunciatis talis non debeat gaudere immunitatis priuilegio, qui factum se indignus. Ecce quomodo decisio absoluta est, & fundata præcipue in ratione quadam communi, & generali, vt quis puniatur in eo, in quo deliquit. Adde concedamus Pontificem motum esse ad denegandum homicidis, & mutilatoribus priuilegium immunitatis; quia sub spe illius delinquebant. At negari non potest etiam motum esse; quia in Ecclesiam delinquit, & frustra auxilium illius implorat, cum illam offenderit. Sed quando duplex est causa mouens ad aliquam dispositionem cessante vna, & alia perseuerante, non cessat dispositio, vt bene Couart. & Farinac. inferunt; ergo. Item si solum delinquentes sub spe immunitatis immunitate priuantur, redditur dispositio inutilis, & impossibilis: nam posita hæc dispositio nulla sub spe immunitatis peccare potest, quia impossibile est saltem spem habere, cum videat eo ipso carere immunitate. Et contra vero si aliquis aliquibus peccatis concessa sit immunitas, & necessarium est quod taliter peccantes speranticipiant immunitatis. Ergo gaudebant, & non gaudebant immunitate. Reddunt ergo dispositio inutilis, & impossibilis. Tandem si constitutioni Gregoriana inhaerendum sit, etiam constat non expostulari ad hanc priuationem, vt quis sub spe immunitatis peccet; si quidem eodem modo ac publicos latrones, viarumque grassatores, &c. excludit eos, qui homicidia, & mutilationes membrorum in ipsa Ecclesia earumque cameris committere non videntur.

13. Aduertit tamen Doctores etiam opposita sententia conuenire peccantem in Ecclesia semper præsumi peccasse sub spe illius immunitatis; atque ita esse ab Ecclesia excludendum, dum ipse non probat casu & fortitudo, non ex proposito peccasse, quia habet contra se legem, quæ ex communi omnium sententia probat Ioan. Guttier. pract. quest. civil. lib. 3. q. 1. num. 8.

Azor. 2. p. in sist. mor. lib. 9. cap. 9. sub quest. 9. Farinac. in append. de immunit. cap. 16. n. 241. Azobedo leg. 3. n. 25. lib. 1. tit. 25. Bobadilla polit. lib. 2. c. 14. a n. 24.

14. Inquire; secundo, an si exstans in Ecclesia inde sagitta, scoplo, aliove instrumento occidas existentem extra Ecclesiam priueris illius immunitate? Negat Bonacina disputat. 3. q. 7. de immunit. §. 4. num. 8. & consentit Pagud. 2. p. de præcept. Ecclesie, lib. 4. cap. 4. num. 17. Affirmans non esse hanc circumstantiam notabiliter agrauantem homicidij peccatum. Mouentur; quia verè in Ecclesia non occidit, sed solum inchoat occisionem, at poenæ impositæ sunt ob actum perfectum; & non ob inchoatum. Alias priuandus esses immunitate, si in Ecclesia suborta rixa euaginaires gladium, & aduersarium insecutus extra Ecclesiam interimeres, quod non est dicendum.

15. Ceterum tenenda est communis sententia affirmans te esse immunitate priuatum. Quia verè, & propriè diceris in Ecclesia occidere, cum in ea apponas causam necessariam occisionis: si enim in ipsa Ecclesia aliquem vulneras, & vulneratus extra Ecclesiam mortuus esset, homicidium in Ecclesia diceris commississe, vt ipsemet Bonacin. ibidem fassetur. Et hoc nulla alia ratione nisi quia in Ecclesia apposuisti causam necessariam mortis: sed cum ex Ecclesia immittis sagittam, qua existentem extra Ecclesiam occideres, est in Ecclesia apposta causa necessaria mortis. Ergo censeri homicidium in Ecclesia commississe. Secus est si euaginato gladio aduersarium insecutus extra Ecclesiam percuteres, & occideres; quia non est in Ecclesia apposta causa necessaria mortis: & ita post Abbatem in cap. fin. n. 11. & alios antiquiores docet Nauarr. cap. 25. n. 21. Decian. lib. 6. cap. 24. n. 7. & cap. 28. n. 6. Ioann. Guttier. pract. q. civil. lib. 2. quest. 1. n. 19. Ambrosin. de immunit. & libert. cap. 5. n. 7. Couarrau. 2. var. cap. 10. n. 15. Suar. lib. 3. cap. 11. n. 6. Azor. 2. p. lib. 9. cap. 9. quest. 1. vers. tertio, Marian. Itali. lib. 2. cap. 5. §. 3. Villagut. de exten. legum, cap. fin. n. 61. & seqq. Farinac. de carcer. q. 28. n. 61. & in append. de immunit. cap. 16. n. 223. & cons. 244. in princ. Bobad. lib. 2. polit. c. 14. n. 26.

16. Sed quid dicendum, si existens extra Ecclesiam existentem in Ecclesia occidas, priuandusne ex immunitate? Negat Villagut. de exten. legum, cap. fin. n. 50. & seqq. & Ratio esse potest, quia ibi dicitur propriè delictum homicidij commissum, vbi apposta est causa necessaria mortis, ne nuper diximus; sed hoc factum est extra Ecclesiam. Ergo extra Ecclesiam dicendum est te occidisse. Ergo non priuatis immunitate. At tenenda est contraria sententia cum Nauarr. cap. 25. num. 71. vers. Nono item, Couarrau. 2. var. c. 20. num. 15. vers. 17. Franc. Suarez. lib. 3. cap. 11. num. 7. & 8. Farinac. de carcerib. q. 28. num. 61. & in append. de immunit. cap. 16. num. 224. Ambros. de immunit. cap. 5. num. 8. Marian. Itali. de immunit. lib. 1. cap. 5. §. 3. num. 47. Bonac. disp. 3. quest. 7. §. 4. num. 7. fine. Bobadilla supra. Ratio est; quia in delictis potus executio, & perfectio illo tempore attenditur, quàm initium: si igitur ex initio dato in Ecclesia probatum est te verè esse homicidam loci facti, à fortiori idem est dicendum ex fine & perfectione delicti. Confirmo. Homicidium formaliter consistit in priuatione vitæ, sed hominem in Ecclesia existentem vita priuas, tamen si tu extra Ecclesiam existas. Ergo verè, & propriè in Ecclesia homicidium committis. Secus dicendum est, si existentem extra Ecclesiam vulnerasses, & vulneratus ad Ecclesiam accessisset ibi moriturus; quia tunc causa non est mortis in Ecclesia, esto causa fueris mortis illius.

17. Inquires tertio, an mandans aliquem in Ecclesia occidi, siue mandatum datum sit in Ecclesia, siue extra, priueris illius immunitate? affirmant plures, vt videre est apud Nauarr. cap. 24. num. 21. Ioannem Guttier. lib. 3. quest. civil. quest. 2. per totam. Suar. lib. 3. cap. 11. n. 7. & n. 26. Azor. in sist. moral. 2. p. lib. 9. c. 9. q. 14. Marian. Itali. lib. 3. c. 5. §. 3. a n. 48. Decian. lib. 6. c. 28. n. 7. Farinac. in append. de immunit. c. 16. n. 229. & 230. Ratio esse potest, quia verè committis et men homicidij, & sacrilegij. Secus verò dicunt Decian. & Farinac. si exstans in Ecclesia mandates occidi aliquem extra Ecclesiam: quia ex bulla Gregorij hic casus non est exceptus.

Ceterum, credo probabilius in nullo ex iis casibus te esse priuatum immunitate; quia nullus immunitate priuandus est, nisi in casibus à iure expressis, vt habetur in constitutione Gregor. & ex iure ipso constat, quia non sunt poenæ extendendæ, præcipue quæ libertati humanæ, & Ecclesie immunitati obstant. At non est in iure expressum, priuatum esse immunitate mandantem occidere, sed occidentem; & mutilantem: sub occidente autem mandans non intelligitur, nisi in lata, & extranea significatione, quæ in penalibus faciendæ non est. Neque obstat reg. 72. de Reg. iuris, quod facis per alium, per te ipsum facere censeri; quia hoc intelligendum est non propriè, sed impropiè, & iuris interpretatione, quæ in penis non habet locum, nisi ab ipso iure facta sit extensio. Sic Bonacina disputat. 3. q. 7. de immunit. §. 4. num. 9. Neque obstat contrarium fundamentum: committis namque quoad Deum crimen homicidij, non tamen defacto, & realiter occidis, physice autem occidit hæc priuatio imposita est, non occidit moraliter.

18. Inquires quarto, an si vi dolo, & fraude aliquem ex Ecclesia extraxeris, & extraxeris occidas, immunitate priu-

ris; Affirmat Azor 2. p. in fit. mor. lib. 9. cap. 9. q. 14. *versum*, Farinac. *cap. in append. de immunit. cap. 16. num. 23.* Ratio esse potest; quia in Ecclesia dedisti causam occisionis; At tenendum est contrarium quia non dedisti causam occisionis necessariam, cum liberè postea occideris, idèque priuandus non es immunitate.

19 Inquires quindò, quæ mutilatio sufficiat ad hanc poenam incurendam? Constat ex dictis, *tract. de irregularit. requiri abscissionem membri; nec sufficere vulnerare debilitando; quia aliud est debilitare, a iud mutilare. Item debet esse membrum, cuius officio corpus mouetur, & iuuatur, vt sunt oculi, pedes, manus, nares, lingua, mandibula, mamilla, &c. Digni autem, & dentes partes sunt membri, non membrum: sic patet ibi relatos docet Marian. Itali. *de immunit. lib. 1. cap. 5. §. 3. num. 8. & seqq.* Bonac. *disp. 3. quæst. 7. de immunit. §. 4. num. 8. sine, Farinac. in appendice de immunitate, c. 16. n. 249.**

20 Inquires sextò, an si prope Ecclesiam mutiles, vel occidas priuatis illius immunitate? videtur priuatus; quia sub spe immunitatis præsumeris committere delictum. Ergo indignus es tali privilegio *cap. quando, de consecrat. dist. 4. cap. illud de Clerico ex com. ministrante.* Aliàs Ecclesia Dei sic speculca latronum, cuiusque immunitas occasionem præbet perditis hominibus irius vivendi contra rextum in *cap. est iniusta 24. q. 4. & ita defendit Nauari. cap. 25. num. 22. Bobad. polit. lib. 2. cap. 14. num. 26. Couart. 2. var. cap. 20. num. 15. vers. 26. Gigas de crimine falsæ maiestatis, Rub. qualiter, & quibus, &c. q. 10. num. 7. & 9. & alij plures relati à Farinac. *tract. de carcerib. q. 28. num. 56. & in append. de immunit. cap. 16. num. 210.* Aliis tamen Doctoribus placet hoc esse intelligendum in homicidio, & mutilatione facta ex proposito prope Ecclesiam. Secus si ex subitanea rixa, & casu factum fuerit, quia in primo præsumitur delictum factum sub spe immunitatis, ac proinde immunitate indignum, secus in secundo: sic pluribus firmat Decian. *tract. crim. lib. 6. cap. 28. num. 5. Ioann. Gutier. pract. quæst. civil. lib. 3. q. 1. num. 15. Card. n. Tusch. verbo Ecclesia, conc. 1. num. 4. in fine, Farinac. supra, & testatur in vna Panormit. sic fuisse receptum à Clem. VIII. in dubio autem, an sub spe immunitatis deliqueris, cum prope Ecclesiam delictum committis; censet & bene Farinac. aliis relatis in *append. num. 214.* sub spe immunitatis præsumi deliquisse, atque adeò tibi incumbit onus probandi contrarium, aliàs ab immunitate expelli ris.**

21 Certeum credo probabilis te immunitate gaudere, quomodoque extra Ecclesiam eiusque cæmeterium delinquas, *Suar. lib. 3. cap. 11. num. 9. Bonac. disp. 3. q. 7. de immunit. §. 4. num. 13.* Ratio est, quia solum ab immunitate exceptum est homicidium, & mutilatio in Ecclesia, quod constat tum ex *cap. vlt. de immunit. Eccles.* Tum ex constitutione Gregor. In his autem exceptionibus vtrote odiosis, & libertati humanæ, communitarique Ecclesie derogantibus, non est faciendi extensio. Ergo. Item quòd certo loco promissum est, in alio censetur prohibendum, & è contra quod in vno loco censetur prohibendum, in alio censetur permissum, *leg. cum lex. ff. de legibus. leg. cum prætor. ff. de iudiciis cum vulgar.* Sed solum homicidium in Ecclesia prohibendum est sub priuatione immunitatis. Ergo homicidio extra Ecclesiam ramesi prope illam immunitas est concessa. Hæc dicta sunt spectato iuris rigore, & præcipue post constitutionem Gregorianam. Fateor tamen consuetudinem introduci posse, vt nemini occidendi, aut mutilanti prope Ecclesiam suffragetur immunitas, sed vsque adhuc non credo esse consuetudinem introductam, si standum est bullæ Greg. ipsa enim omnes consuetudines in contrarium reuocat, siquidem ad vnam formam omnia reduci sublata potestate aliter interpretandi, aut extendendi, & irritum facit quicquid secus tentatum fuerit. At post Gregor. non videtur ecurrisse tempus necessarium ad præscribendum contra legem Ecclesiasticam, Ergo.

22 Ad rationes contrarias respondeo indignum esse immunitate sic peccantem, si eius delictum, & persona spectetur. At immunitas non ipsi propter ipsum, sed ipsi propter locum sacrum conceditur, qui est omni privilegio dignissimus. Neque inde fit fieri locum sacrum, speluncam, & alyum latronum. Tum quia ibi non furantur neque occidunt. Tum quia ibi existentes corrigi, & frænari à iudice Ecclesiastico possunt. Tum denique quia non est Ecclesie impurandus abusus illac confugiendum, cum ipsa solum prætendat fauere miseris, eos à poena liberando, non autem fouere eorum malitiam, & iniquitatem.

23 Inquires septimò, An ex homicidio, vel mutilatione facta in Ecclesia priuatis immunitate quoad alia delicta ante, vel post commissa? Communis sententia docet te esse priuatum, si pro delicto commisso in Ecclesia punitus non es, secus si iam es punitus: quia dum non es punitus, non est Ecclesie satisfactum, ac proinde Ecclesia te à se ipsa expellit: sic docet Farinac. alios referens, *tit. de carcerib. quæst. 23. num. 60. & in append. de immunit. cap. 16. num. 22. Cardin. Tuschus verbo Ecclesia, num. 11. Decian. tract. crim. lib. 6. cap. 28. num. 9. Boërius de cis. 210. n. 10. & alij.*

At mihi probabilis est delictum in Ecclesia factum solum priuare immunitate sibi aliàs debita, non autem priuare immu-

nitatem debita aliis delictis; quia nullibi constat hanc efficaciam habere, & poenæ extendendæ non sunt, & ita tradit Couart. alios referens 2. var. cap. 20. num. 15. vers. 24. fauet Ioann. Gutier. *pract. quæst. civil. lib. 3. q. 1. n. 18.*

24 Tandem inquires. Quis iudex possit delictum in Ecclesia factum punire? Respondeo, si delictum Ecclesiasticum est, vel à clerico commissum, solum iudicem Ecclesiasticum illud punire posse, quia est extra iurisdictionem secularis iudicis. At si delictum secularis sit, & à laico commissum, tunc iudex secularis, & Ecclesiasticus ad præuentionem procedere possunt; quia illud delictum fortitur vtique forum, & seculari ratione personæ, & delicti; & Ecclesiasticum, eo quod in loco sacro commissum fuerit, & immunitatem illius loci violauerit. At si delinquentis aufugerit, neque citatus comparuerit, vtique iudex potest procedere potest, quia tunc non datur præuentio, cum hæc possessionem delinquentis requirat, & sic iudex secularis procedere potest ad condemnandum reum in poenis debitis delicto, & iudex Ecclesiasticus ad eas quas de iure apponere potest: sic post alios tradunt Salzedo *pract. crim. c. 87. n. 1. in addit. lit. A. Ioann. Gutier. pract. quæst. civil. lib. 3. q. 1. numero 13. & 19. Tuschus verbo Ecclesia, conclus. 5. numero 10. 14. & seq. & verbo immunitas, conclus. 59. numero 6. vsque 18. Francisc. Leo thesauri Ecclesiæ. 1. p. cap. 14. Marcus Itali. de immunit. lib. 1. cap. 5. §. 3. n. 52. & 53. quos refert, & sequitur, Farinac. in *append. de immunit. c. vlt. n. 364. & conf. 214. num. 3.**

25 Quintò excipitur ab immunitate qui proditorè proximum suum occiderit: sic videtur decimum in *cap. 1. de homic. ibi: si qui per industriam occiderit proximum suum. & insidias ab altari auellit eum, vt moriatur, & expresse traditur à Greg. XIV. in sua bulla ibi aut qui proditorè proximum suum occiderit. Dixi videtur decimum in *cap. 1.* quia non me latet plures, grauissimòque Doctores secutos Panormitanum affirmare supradictum rextum non de immunitate Ecclesie loqui, sed de poena irregularitatis, seu depositionis clericici, quia sub titulo de homicidio est constitutus, & non sub titulo de immunitate. At tenendum est cum communi sententia supradictum rextum de quolibet ad Ecclesiam confugiente intelligendum esse, & de illius immunitate: desumptum enim est ex *Exod. 21.* quo loci occidendi abique insidiis concedebatur locus refugij, occidendi per insidias denegabatur. Ergo in eodem sensu vturpatum est à Greg. IX. sic pluribus comprobat Couart. *lib. 2. var. cap. 10. sub. numero 6. vers. octauo, Farinac. rit. de carcerib. quæst. 28. numero 23. & in append. de immunit. cap. 9. numero 134. Francisc. Suar. lib. 3. de reuerentia debita locis sacris, cap. 11. numero 10. & seqq. Ioann. Gutier. pract. quæst. civil. lib. 3. q. 7. n. 92. Tuschus verbo Ecclesia, conclus. 11. n. 5. & alij.**

26 Ille autem dicitur proximum suum proditorè occidere, qui occidit incautum nihil tale præcauentem, vulgò *atrociam, alicuiusmodi, & sine que tal pensasse, ex textu in leg. propter insidias. Cod. qui accusare non possunt leg. sin. cod. de delatib. lib. 10. leg. 4. ff. ad leg. Jul. maiest. c. clericus 46. dist. c. si cupis 16. q. 1. & pluribus comprobat Anton. Gom. 3. var. cap. 3. de homicidio n. 5. Suar. n. 12. Farinac. locis relatis, & q. 18. n. 76. Hoc infertur, si veneno alicum occidas, proditorè occidisse censetur: sic Suar. num. 12. Farinac. q. 18. n. 74. & quæst. 8. num. 24. sine, & in *append. de immunit. cap. 9. num. 142. Decian. lib. 6. cap. 28. n. 19. Anastat. Germon. de sacer. immunit. lib. 3. cap. 16. n. 63. Infero secundo, si occidas inimicum promissione facta de illo non offerendo, proditor es; quia per promissionem fuit illi sublata omnis occasio se præcauendi. Sic pluribus firmat Farinac. *lib. 2. consil. conf. 268. n. 75.***

27 Dubium tamen est, an si inimicum dormientem, vel alio modo incautum per insidias occidas, priuatis immunitate! affirmant plures quos sequitur Couart. 2. var. cap. 20. num. 7. *vers. tandem hist. Petr. à Placa epist. delict. lib. 1. cap. 21. num. 2. Menoch. de arbit. casu 461. num. 27. Marian. Itali. tract. de immunit. Ecclesie, lib. 1. cap. 5. §. 4. n. 1. & seqq. Villagut. de extensione legis, cap. fin. n. 53. vers. quartus modus, Azbedo lib. 1. tit. 2. num. 11. in constitutione Hispania. Bobadilla polit. lib. 2. c. 14. num. 34. & 35. & alij relati à Farinac. locis referendis. Mouentur, quia in *suprad. c. 1.* ille dicitur proditorè occidere qui per industriam, & insidias occidit, sed non obstante inimicitia occidisti per industriam, & insidias, ergo proditorè. Ergo ab altari euelendus es.*

28 Nihilominus probabilis conseo stante inimicitia, quantumcumque per insidias occidas inimicum, non priuatis immunitate. Quia non quecumque insidias priuant immunitate, sed insidias, quæ prodicionem continent. Si quidem Gregor. in sua constitutione solum dixit extendendos esse ab immunitate, qui proditorè occiderint. At stante inimicitia insidias non continent prodicionem, si quidem semper inimicus habet fundamentum se præcauendi, atque adeò sibi impune debet, si incaute occidatur: sic enim prodicionem desinit. Bar. in *leg. respiciendum, §. delinquent. ff. de poenis, num. 1. & seqq.* quam doctrinam pluribus comprobat Anton. Com. var. resolut. §. de homicidio, cap. 3. num. 1. Ambrosini, cap. 6. num. 3. & seqq. Vincent. de Franchis, cap. 33. Suar. lib. 3. cap. 11. n. 12. Ioann.

Ioann. Gutier. *pract. quæst. civil. lib. 1. quæst. 2. §. 3. num. 18.*
Farinac. cons. 76. num. 7. §. 15. Et in append. de imm. cap. 9.
n. 143. ubi testatur hanc doctrinam admittam esse à Clem. VIII.
in vna Panormitana immunitatis Ecclesiæ, ob quam rationem
recedit à priori sententia, quam defendendar, quæst. 18. num. 76.
 29. Secundò dubitatur, an si per industriam, & non per
 insidias proximum occidas, priuor immunitate. Plures Docto-
 res affirmant re priuatum esse, quos refert Couarr. 2. var. cap. 20.
 res affirmant re priuatum esse, & sequitur Clarus *pract. 9. 30.*
num. 7. vers. in his profecto casibus, & sequitur Decian. lib. 6. cap. 28. num. 15. per totum, Farinac.
tit. de carcerib. quæst. 28. num. 23. Ratio esse potest, quia
in dicto cap. 1. dicitur euellendum esse ab altari, & immunitate
priuandam, qui per industriam occidit, & per insidias. Sed
ex his verbis clarè colligitur occidens per industriam, etiam si
non occidat per insidias priuari immunitate. Tum quia copula
latina in qualibet illius parte vera esse debet. Tum quia aliàs
superflue apponeretur verbum illud per industriam, si quidem
sufficerebatur dicere per insidias, cò quò occidens per insidias per
industriam occidit. Nihilominus probabilius credo te non esse
immunitate priuandam, quantumcumque animo deliberato
proximum occideris, nisi proditorie occidas: sic post alios anti-
*quiores tradit Boëtius *de cis. 109. num. 39.* ubi testatur hanc esse*
communem opinionem, Couarr. loco allegato, Anton. Gom.
*de dil. lib. 3. cap. 10. num. 2. Farinac. plures refert *cons. 76. n. 17.**
Suar. lib. 3. cap. 11. num. 17. Et quidem stance constitutione
Gregor. res est clara: quia solum ibi expiunt proditorum homi-
cidium, qui autem ex industria, & animo pensato occidit: si
non occidat per insidias, non est proditor. Ergo, At spectato
iure communis res est difficilior, sed placet cum supradictis Do-
ctoribus sentire, etsi in practica sæpe contrarium fiat, immerito
 tamen. Tum quia in penis non est facienda extensio, neque
 immunitas Ecclesiastica minuenda. Tum quia constitutio Grego-
 rij, quæ casus controuersos decidere intendebat, apposuit
 verbum proditorie, ut sic insinuat in illis verbis per industriam,
 & per insidias idem esse significatum. Vnus enim terminus al-
 terius est declaratio. Neque ibi est propositio copulatiua, sed
 simplex: facte enim hunc sensum, qui per industriam insidiosam
 occidit proximum ab altari euellatur, quod manifestè
 oculis inam locus ille Exod. 21. ex quo textus delumpus est,
 concedit locum refugij ei, qui proximum insidiosum non fuerit.
 Neque inde fit superfluum verbum illud per industriam. Tum
 quia apponitur ad maiorem subsequentis declarationem. Tum
 quia insidiam inferri potest esse superfluum verbum per insidias, si
 omne homicidium per industriam ab immunitate esset exclusi-
 um: quia inde exclusum erat homicidium per insidias, quod
 esse non potest, nisi per industriam.

30. Tertio dubitatur, an si per industriam vulneres proximum
 animo occidendi immunitate priueris, tamen si mox non
 sequatur? Affirmant Nauarr. *cap. 25. num. 22.* Couarr. 2. var.
 cap. 20. num. 7. Boëtius *de cis. 109.* Petrus à Plachia *epist. d. lib. 3.*
 cap. 11. *sub. vers. rursus, Farinac. de carcerib. quæst. 28. num. 45.*
 Ioann. Gutier. *pract. quæst. civil. lib. 3. quæst. 7. num. 55. §. seqq.*
 & testatur hanc esse opinionem communiter receptam Azebedo
 lib. 1. tit. 2. leg. 3. num. 9. *vers. sed an erit idem, Bobad. lib. 2. polit.*
 cap. 14. num. 34. Ratio esse potest: quia licet textus solum
 dicat: si quis per industriam, & per insidias occiderit proximum
 suum ab altari esse euellendum. At inuismodi textus relationem
 facit ad locum Exodi: ubi in eius principio dicitur. *Qui percussit*
fratrem suum, volens occidere, morte moriatur, &c. Et deinde
 subdit, quasi hoc distinguens. *Qui autem non est insidiosus, sed*
duus illum tradidit in manus eius, habebit locum, ad quem su-
gere possit, si autem per industriam, &c. ab altari est euellendus.
 Quasi diceret Pontifex. Si quis in percussione hominis insidias
 vltas non fuerit, locum habet refugij. At qui percussit insi-
 diosè volens occidere, vel occiderit, ab altari est euellendus.
 Ceterum, tenenda est contraria sententia negans hunc esse im-
 munitate priuatum: sic pluribus comprobatur. Decian. *cons. 80. per*
totum, lib. 3. Et tract. crim. lib. 6. cap. 28. num. 17. Baid ad Cla-
ruum quæst. 30. num. 17. Anastas. Germon. de sacror. immunit.
lib. 3. cap. 16. num. 60. Francisc. Suarez. lib. 3. cap. 11. num. 14.
 Marian. Itali. *de immunit. Eccles. lib. 1. cap. 5. §. 4. num. 22.* Far-
 rinac. in *append. de immunit. cap. 9. num. 145. §. 146. sine.* Vil-
 lagut. *de extens. legu. cap. fin. num. 54. §. seqq.* Bonac. *disp. 3.*
quæst. 7. de immunit. §. 4. num. 16. Ratio est, quia lex illa cetero-
minalis Exodi vim non habet, nisi quatenus ab Ecclesia re-
cepta sit. At in dicto cap. 1. de Homicidio solum statuitur exclu-
endum esse ab altari, hoc est immunitate priuandam, qui per
industriam insidiosam proximum suum occiderit. Ergo non est
 dicendum vulnerantem insidiosè hac immunitate priuari, cum
 ex nullo textu iuris canonici hoc constet, & fortè hæc de causa
 nobilitatis canonice totam legem Exodi in textu inserere, sed
 solum vltimam illius partem. Adde vigore constitutionis Greg.
 hoc esse manifestum, eum solum ibi excipiatur, qui proximum
 proditorie occiderit.

31. Quarto dubitatur, an proditorie occidens infidelem
 priuetur immunitate? Negat Ambrosin. *de immunit. cap. 7. num.*
12. Bonac. disp. 3. de primo decal. præcepto, quæst. 7. de immunit.
§. 4. num. 16. Mouentur, quia infidelis non est propriè noster

proximus cum nobiscum non communicet in fide, in sacramen-
 tis, & in Ecclesia, &c. Sed priuatio immunitatis imposta est
 occidendi proditorie suum proximum. Ergo non est imposta
 occidendi infidelem. Ceterum probabilius credo hunc occi-
 sorem ab immunitate esse priuatum: quia negari non potest
 infideles sub nomine nostri proximi propriè comprehendis
 aliàs præceptum illud de diligendo proximum sicut nos ipsos
 non extenderetur ad infideles, neque ex charitate illos dilige-
 re teneretur, quod est absurdum. Neque obstat nobiscum
 non communicare in fide, & sacramentis, &c. aliàs hæreticus,
 & peccator posset à proximitate excludi, quia nobiscum in fide,
 & charitate non conueniunt. Non ergo requiritur hæc commu-
 nicatio ad proximi rationem constituendam, sed ex eo solum
 quòd eandem nobiscum naturam participant, proximi nostri
 facti sunt: & ita tenet Marian. Itali. *de immunit. Eccles. lib. 1.*
cap. 5. §. 4. num. 20. Et 21. Farinac. de immunit. cap. 8. num. 120.
 32. Sextò excipitur ab immunitate assassini reus, sic ex-
 pressè bulla Gregorij. Assassinus dupliciter accipitur. Primò, &
 præcipue pro quibusdam infidelibus, & gentilibus, & patrio
 nomine sic vocatis, qui ex mandato sui principis infideles ho-
 mines occidebant: sic multis comprobatur Couarr. 2. var. cap. 20.
 num. 10. Per translationem autem communiter accipitur pro his,
 qui pecunia, aliòve pretio conducti aliquem incautum occi-
 duat, vt ex his, quæ tradit Couarr. *supra* Mascard. *concl. 138.*
 Decian. *lib. 6. cap. 28. num. 18.* constat. Hoc posito certum est
 assassini reum ab immunitate esse exclusum ex constitutione
 Gregor. Dubium tamen est, an spectato iure communi exclusus
 sit. Et ratio difficultatis est: quia textus in *cap. pro humani,*
in homicidio in 6. qui de hoc crimine loquitur, solum com-
 mittenti imponit excommunicationem ipso facto, depositio-
 nem, & disfidationem, non tamen immunitatis priuationem.
 Ergo nisi huiusmodi assassini reus occidat proximum proditorie,
 immunitate non priuatur, & tunc non ob assassinum, sed
 occisionem proditoriam ex textu in *cap. 1. de Homicidio.* Adde
cap. pro humani loquitur de iis, qui per quosdam infideles
 patrio nomine assassinos vocatos christianos interficiebant, vt
 optimè aliis relatis probat Couarr. *supra.* Ergo qui non per hu-
 iusmodi infideles, sed per fideles fidelem interficeret, assassini
 penas in *supradicto cap.* contentas non incurrit. Ergo nec pri-
 uandus immunitate. Ceterum, etsi spectato iuris rigore cen-
 seatur probabilis seclusa constitutione Gregorij assassini reum
 immunitate priuatum non esse, nisi proditorie occiderit. At ex
 consuetudine recepta, & à Doctoribus probata censo priua-
 tum esse: sic pluribus comprobatur Farinac. *tit. de carcerib. quæst.*
18. num. 16. Et in append. de immunit. cap. 8. num. 118. Et tit.
de homicidio quæst. 13. n. 69. Suar. lib. 3. cap. 11. num. 13. Bonac.
disp. 3. quæst. 7. de immunit. §. 4. num. 18. Ioann. Gutier. pract.
quæst. civil. lib. 3. q. 7. num. 50. §. seqq.

33. Ex quo fit quælibet, siue infidelem, siue fidelem, qui
 pretio, vel pecunia conductus christianum incautum occiderit,
 exclusum esse ab immunitate: quia verè assassini crimen com-
 mittit in vulgari, & communi significatione, Farinac. *de car-*
cerib. quæst. 18. num. 26. Et in append. de immunit. cap. 8. num. 119.
Et seqq. Et de Homicidio quæst. 12. num. 19. Bonac. supra. Et licet
 textus in *cap. 1. de Homicidio, in 6.* non loquatur de mandata-
 riis, sed de mandantibus, iam ad mandatarios ex communi
 acceptione pœnæ assassini extenduntur: quia propriè assassini
 dicuntur, Farinac. *tit. de assassini crim. quæst. 123. num. 10.* De-
 inde est textus loquatur, qui per infideles quosdam barbaros
 christianos occidebant, ex recepta tamen interpretatione ex-
 tenditur ad eos, qui mediis fidelibus pecunia conductis Chri-
 stianum occidunt, Farinac. *de Homic. quæst. 28. num. 22.* Cla-
 rus §. *assassinum, num. 1.* Decian. *tract. crim. lib. 6. cap. 28. num.*
18. Ioann. Gutier. pract. quæst. civil. lib. 3. quæst. 7. num. 1. Et
seqq. Alex. Ambrosin. de immunit. cap. 7. num. 1. seqq. Ma-
 rian. Itali. *de immunit. Eccles. lib. 3. cap. 5. §. 5. num. 149.* Anastas.
 Gremonius *de sacrorum immunit. lib. 5. cap. 16. n. 67.*

34. Dixi assassinum esse, qui pretio conductus proximum
 occiderit, ad cuius veritatem non requiritur quòd de facto
 preium acceperit, sufficit si ei promissum sit, & promissionem acce-
 ptauerit, quia hæc promissio acceptata receptione pecunie æqui-
 ualeat: & ita tenet Mascard. *de probat. lib. 1. concl. 138.* Farinac.
de homicid. quæst. 123. num. 36. Et 37. Nomine pecunie intelli-
 go quamlibet rem pretio æstimabilem, vt pluribus comprobatur
 Gutier. *pract. quæst. civil. lib. 3. quæst. 7. num. 20.* Farinac. *de im-*
munit. cap. 8. num. 25. An autem res, seu pecunia promissa de-
 beat esse in graui quantitate, & quæ animum mouere possit ad
 tale crimen patrandum, affirmat Farinac. *quæst. 123. num. 43.*
cum Vulpell. cons. 143. num. 9. Alexand. Ambrosin. de immu-
nit. cap. 7. sub. num. 9. Vnde negat assassini crimen committi ex
 donatione vnus pars caligatum. Et ratio esse potest: quia talis
 datio causa esse non potest talis criminis, cum ex se aua non
 sit animum mouere. Item dici non potest pretium tam diræ
 aggressionis. Ceterum, credo assassinum committi, quia si ex
 contracto illius parox rei occidit, grauius peccasti, quia vitam
 alterius ita vilipendes: paratus enim pretij non minuit, sed
 auget malitiam, vt contingit in simonia.

Sed quid si promississet sicario dare aliquam in vxorem?
 Negat

Negat tunc committi crimen assassini Bofius *tit. de mandatis ad homicidium, num. 35. vers. non vero etiam promissione uxoris ducenda*, quem videtur sequi Farinac. *quæst. 123. num. 44. Mouentur*, quia executio illius promissionis non est in voluntate promittentis. Ergo reputatur, ac si nihil promississet. At exillimo verè crimen assassini committi; quia negari non potest talem promissionem esse pretio æstimabilem, siquidem ex illa promittens manet obligatus quoad fieri possit procurare, vt vxor promissa velit, & ex alia parte scilicet motus illa promissione crimen patrauit, Decian. *tract. crim. lib. 9. cap. 3. num. 16. in fine*. Deinde requiritur, vt promissio fuerit certa, & specifica, nec sufficit generalis, & incerta, & quæ alias nullam inducit obligationem, quia hac stante gratis sic actio, vt si dicas mandatorio te nunquam defuturum in ipso necessitibus, Bald. *conf. 383. incipiente*. Bectonus de Leuo. *n. 1. vers. item sui promissum*. Bofius *tit. de mandatis ad homicidium, num. 35. hab. conf. 170. num. 18. & seqq. lib. 1. Vulpellus conf. 143. n. 5. Baiard. ad Clarum in §. assassinum. n. 7. Farinac. quæst. 113. num. 145. Bonac. disp. 3. quæst. 7. de immunit. §. 4. num. 18.* quamuis contra teneant plures ibidem à Farinac. relati. Item debet esse promissio acceptata, alias nullam inducit obligationem, Bald. *supra* Decian. *tract. crim. lib. 9. cap. 30. num. 17. Farinac. num. 147. Adde debere esse promissionem, seu dationem pecunie pro ipsa occasione, non autem pro expensis itineris ad occidendum, aut occisorem à morte liberandum; quia ad crimen assassini expoluitur, vt non gratis, sed pretio occisio fiat, sic Gab. *conf. 170. num. 21. & 23. Bofius tit. de mandatis ad homicidium. n. 34. Alexand. Ambrosin. de immunit. cap. 7. sub num. 9. Farinac. de homicidio. quæst. 123. num. 158. & de immunit. cap. 8. n. 127. Bonac. supra. Verum si nulla interueniente promissione aliquem occidas, vel occidere facias, motus ipse acquirendi licet, vel complacendi tuo amico, nullo modo crimen assassini committis, nec immunitate ob id priuatis, Paris. *conf. 166. à num. 2. lib. 4. Baiard. ad Clarum §. assassinum, n. 11. Farinac. quæst. 123. num. 158. & seqq. de immunit. cap. 8. num. 138. Ambrosin. de immunit. cap. 7. sub num. 9. Bonac. §. 4. num. 17.***

35 Alique tamen restant enodandæ difficultates. Prima, an occidens pretio conductus infidelem assassini crimen committit, & immunitate priuatur? Affirmant plures cum Decian. *tract. crim. lib. 6. cap. 28. num. 18. Marian. Itali. de liberi. Ecclesiast. lib. 1. cap. 5. §. 4. num. 20. & 21. Farinac. de immunit. cap. 8. num. 120. Mouentur*, quia esse fidelem, vel infidelem per accidens videtur ad crimen assassini, aliàs necesse est occidens per fidelem illud committeret. Item infidelis etiam est verus proximus. Ceterum, probabilius credo spectato iuris rigore assassini crimen non committi occidendo infidelem: quia iuxta textum in *cap. 1. de homicidio in 6. expressè dicitur quempiam christianum*. Ergo tacite infidelem excludit. Item illa constitutio expedita fuit aduersus christianæ religionis hostes, &c. vt constat ex eius proemio, quod occidentibus infideles continere non potest. Neque obstat infidelem verè esse proximum, quia non pro cuiuslibet proximi occasione hæc assassini pena incurritur, sed pro occasione christiani proximi? Secus verò est in occasione proditorie facta, quia in *cap. 1. de homicidio*. non fuit limitatum ad proximum christianum, sicut in hoc crimine assassini limitatum est: & ita tenet post alios antiquiores Couart. *var. resolut. lib. 2. cap. 28. num. 10. vers. quinto*. Clarus in *pract. §. assassinum, vers. lenè verum est. Et que 85. vers. ubi agitur*. Ioann. Gutier. *pract. quæst. civil. lib. 3. quæst. 7. num. 8. Alexand. Ambrosin. tract. de immunit. cap. 7. n. 12. & pluribus firmat Farinac. q. 123. num. 33. Mascard. de probat. lib. 1. concl. 137. n. 13.*

In dubio autem, an occisus paganus, vel christianus reputandus sit. Variant Doctores, & plures affirmant paganos esse reputandum, dum contrarium probatum non fuerit saltem ex communi opinione: sic Alexand. Ambrosin. *de immunit. & liberi. Ecclesiast. cap. 7. num. 12. & 13. & consentit Farinac. de immunit. cap. 8. num. 121. & alij apud ipsos*. At credo probabilius, si in territorio christianorum reperitur, vbi infideles non permittuntur liberè habitare præsumendum esse christianum: quia præsumptio debet de vni ex communiter contingentibus, leg. *certi. §. quoniam ff. si certum petatur*. Sic Clarus, Ioann. Gutier. *supra*, & Bonac. §. 4. num. 19.

36 Secundo, dubitatur, an occidens pretio conductus inimicum, committat crimen assassini? Respondeo si occisus non solum est inimicus mandantis, sed etiam occidentis, non committitur ab occisore assassini crimen; quia dici non potest incautum occidere, cum semper habeat inimicum occasionem se ab illo præcauendi. Secus verò, si solum mandantis est inimicus, tunc crimen assassini committitur, quia incautus occiditur: sic Alexand. Ambrosin. *de immunit. cap. 7. num. 10. Couart. 2. var. cap. 20. num. 9. circa finem*, Bonac. *disp. 3. q. 7. de immunit. §. 4. n. 18. Farinac. quæst. 123. num. 157. & de immunit. cap. 8. n. 132. Adde necque etiam dici assassinum, nec immunitate priuari cum qui conductus pecunia occidit inimicum mandantis præsentem ipsomet mandante: sic Hieron. Gabr. *conf. 170. num. 1. & seqq. lib. 1. Farinac. quæst. 113. num. 35. & 99. & 148. & de immunit. Eccles. cap. 8. num. 133. & alij apud ipsos*. Ratio esse potest; quia tunc occisor auxilium videtur præstare mandanti,*

ipseque mandans videtur ibi esse præcipuus occisor; cum autem ab eo se debebat occisus præcauere, non censetur illa occasio proditorie facta, ac proinde nec digna immunitatis priuatione.

37 Tertio dubitatur, an assassini crimen committat, & immunitate priuatur, si accipit pecuniam ad occidendum, & non ad occidendum? Probabiliorum existimo partem negatiuam. Tum quia textus in *cap. 1. de homicidio in 6. de interuentibus christianis loquitur*, non de vulnerantibus. Tum quia assassinus videtur dictus ab eo, qui ex officio, seu contractu animam à corpore abscindit: & ita defendit Decian. *tract. crim. lib. 9. cap. 30. num. 41. Vulpell. conf. 143. num. 1. Baiard. ad Clarum §. assassinum, num. 2. Farinac. de homicidio. quæst. 123. num. 239. & de immunit. cap. 8. num. 134. Alex. Ambrosin. de liberi. e. 7. num. 11. Ioann. pract. quæst. civil. lib. 3. q. 7. n. 59.*

38 Sed quid si accipit pecuniam ad occidendum, & non occidit, sed solum vulnerauit? Negat Ioann. Gutier. *lib. 3. pract. quæst. 97. num. 59. gaudere immunitate*, quia verè crimen assassini committit, ad cuius malitiam solum videtur requiri, vt acciperit pecuniam ad occidendum, & per ipsum non steterit, quin occidat. Ceterum, nihil probabilius esse gaudere immunitate; quia immunitas neganda non est nisi propriè committentibus crimen assassini. Sed qui accepta pecunia alium vulnerauit, si tamen non occidit, non committit verè, & propriè crimen assassini. Ergo. Minorem probo, quia textus in *cap. 1. de homicidio in 6. vbi hoc crimen declaratur, solum de mandante dicitur puniendum esse iudicem penitis*, siue mors sequatur, non nihil tamen de mandatorio dicitur. Ergo mandatorius qui mortem non iurilicè relinquat in hac parte dispositionis iuris communis, quæ est neminem ob vulnerationem tantum priuare immunitate, & ita tenet innumeris referens Farinac. *de homicidio. quæst. 123. num. 77. & de immunit. cap. 8. n. 123. sine*, Mascard. *de probat. concl. 138. n. 2. & 5. Hieron. Zeual. comm. contra com. q. 540. n. 5. & seqq.*

39 Quarto dubitatur, an mandans aliquem occidere sub promissione pecunie morte non secuta incurrat crimen assassini, & immunitate priuatur? Probabilius credo incurrere, & immunitate priuari. Quia in *cap. 1. de homicidio in 6. ad penas illius capitulis incurandas sufficit mandatum effectum non securo. Vbi statimus, vt quicumque princeps prælati, seu quauis alia Ecclesiastica, seu seculari persona quempiam christiani norum per predictos assassinos interfecit fecerit, vel eorum mandauerit, quamquam mors ex hoc forsitan non sequatur, aut eos receperit, vel defendiderit, seu occultauerit, excommunicatioms, & depositiõis à dignitate, honore, ordinae, officio, & beneficio incurrit sententiam ipso facto, &c.* Sed hæc pena non incurritur, nisi ob crimen assassini. Ergo sic mandans reus est assassini. Ergo immunitate priuatur: & ita tenet Decian. *lib. 6. cap. 28. num. 18. ad finem*, Farinac. *de immunit. e. 8. num. 128. & faciunt que congerit quæst. 123. num. 26. Adde etiam postea mandatum reuocauerit ante effectum secutum, non evitabit penas supradictas; quia iam crimen commisit, cui ipso facto sunt annexæ: licet alias penas ab statuto impositas possit evitaresse pluribus comprobat Farinac. q. 123. num. 79. & 82.*

40 Quinto, dubitatur de receprante, defendente, & occultante assassinum. Dicendum ergo est hos immunitate priuari, si verè causa sit mortis illati; quia ex *supradicto textu pro homini de homicidio in 6. afficiuntur penis impositis assassinis*. Ergo signum est reos esse assassini: & ita tenet Farinac. *quæst. 123. à n. 29. Debent tamen cognoscere sic auxiliares assassinos esse quibus auxilium præstant, & illis quatenus tales auxilium præstare debent, aliàs penas evitabunt*, Farinac. *n. 34.*

41 Sexto, excipiuntur ab immunitate hæretici rei: sic expressè habetur in bulla Gregor. & tradunt omnes, & merito; quia est grauissimum crimen, & Ecclesiam Dei funditus euerit. Solum est dubium, an non solum hæretici, hoc est qui pertinaciter aliquid credunt contra fidem, sed etiam qui his auxilium præbent, immunitate priuatur? Ratio dubitandi est, quia hi non sunt hæretici, esto sint de hæresi suspecti. At solum hæreticis negatur immunitas. Ergo. Dices negari hæreticis reos, qui non solum esse videntur hæretici, sed etiam qui eis auxilium præstant, &c. Sed contra, quia reus hæreticis est, qui hæresim committit, at auxiliatores hæreticorum hæresim non committunt. Ergo. Nihilominus dicendum est hos auxiliatores, & quoscunque alios, qui suspensionem hæreticis incurrant immunitate priuari, non per se, sed ratione hæreticis, cuius suspensionem incurrant. Cum enim hæreticis sit crimen exceptum, & hoc in animo consistat, & examinatione indigeat, quoties delinquens illius suspensionem incurrit, extrahi potest ab Ecclesia, vt examini subiciatur, & sic est in praxi receptum, & tenet in præsentibus Farinac. *de immunit. Eccles. cap. 13. num. 175. Bonac. disp. 3. quæst. 7. de immunit. §. 4. n. 21.*

42 Tandem in supradicta bulla Gregoriana excluditur à privilegio immunitatis reus læsæ maiestatis in personam ipsius principis. At spectato iure communi satis dubium est, an hi excludendi sint: nam esto hoc crimen grauius sit homicidio proditorio, non tamen licet priuationem immunitatis extendere ad alia crimina præter excepta, quia obstat textus in

cap. inter alia de immunit. Eccles. concedens immunitatem quibuslibet delinquentibus quantumcumque graua crimina perpetraverint, nisi in illis casibus exceptis. Quapropter iure communi seclufa Gregoriana constitutione censeri gaudent utique immunitate lesae maiestatis reum, vt tradit Bosius, tit. de captiua. n. 3. Ioann. Gutier. pract. civil. lib. 4. quest. 4. num. 3. iuncto num. 9. Villagur. de extens. legum. cap. fin. num. 5. ante finem. At stante constitutione Gregoriana res est alique controuersa, cum ab immunitate excludantur lesae maiestatis rei in personam ipsiusmet principis. Ex quibus verbis clarè colligitur reos lesae maiestatis in statum principis, aut in eius sanguineos, vel consiliarios non priuari immunitate: sic Farinac. de immunit. c. 14. n. 190. & 192.

43 Nominè principis intelligitur qui supremam habet iurisdictionem, neminique est subiectus, qualis est Pontifex, Imperator, Gallie, & Hispanie Rex, & in probabili sententia Dux Florentie, Austria, Sabaudie, Saxonie, & similibus: sic Marian. Itali. lib. 1. de immunit. Eccles. cap. 6. § 7. num. 18. Ambrosin. de immunit. cap. 9. num. 5. Farinac. in append. de immunit. cap. 14. num. 188. & faciunt quae tradit q. 112. n. 176.

Item debet intelligi princeps respectu offendens, ita vt vel ratione originis, vel domicilij offendens subditus illi sit, aliàs crimen lesae maiestatis non committet, vt constat ex textu in dem. pastoral. §. denique & s. seq. de sententia. & re iud. & tradit ibi glossa Imbola, Cardin. Zabarella, & alij, Diaz. praet. c. 119. n. 1. in prin. Anton. Gorn. de delictis. c. 2. n. 10. Clarus in pract. §. lesa maiestatis. num. 7. Farinac. multos referens quest. 112. n. 240. & in present. append. de immunit. cap. 14. num. 191. cum Alex. Ambrosin. de immunit. & libert. cap. 9. n. 6. Marian. Itali. eodem. tract. lib. 1. cap. 5. §. 7. n. 48. & seqq.

PUNCTVM X.

An sint alij casus excepti ab immunitate praeter supradictos.

- 1 Non sunt alij à supradictis.
- 2 Non videtur consuetudine alios esse introductos.
- 3 Ex identitate, vel maioriore rationis pluribus placet alios casus esse excipiendos.
- 4 Probabilis est oppositum.
- 5 Raptores virginum & adulteri priuantur ex plurium sententia immunitate. Sed non probatur.
- 6 Solomita non est spectato iuris rigore immunitate priuatus.
- 7 Sacrilegus, nisi homicida, aut mutilans sit in Ecclesia non priuatur immunitate.
- 8 Periuarus, & falsus testis immunitate gaudet.
- 9 Incendarius immunitate gaudet, tamen si plures Doctores contra sentiant.
- 10 Iudices, alique ministri extrahentes violenter, & iniuste delinquentem ad Ecclesiam confugiensem, immunitate gaudent.
- 11 Fabricator falsae monetae immunitate gaudet.
- 12 Delinquentibus in criminibus exceptis prodest immunitas quoad non excepta.

Regula generalis est nullus alios esse. Tum quia in cap. inter alia de immunit. Eccles. conceditur immunitas quibuslibet delinquentibus, quantumcumque graua crimina commiserint, & sic iam aliqui casus in praecedenti puncto enumerati excipiuntur. Ergo omnes alij ex vi illius textus manent comprehensi. Tum etiam quia in bulla Gregor. quae expedita fuit eò forte, vt omnia ad vnam formam redigerentur, expressè apponuntur casus in supradicto puncto excepti, & nullus alius. Ergo nullus alius manet ab immunitate Ecclesiarum exclusus ex regula. Quod exceptio firmat contrarium in casibus non exceptis leg. nam quod liquide, §. fin. in 1. responsio. ff. de penu legata, cap. domus 32. quest. 7. Deinde quia excipiens Pontifex supradictos casus apponit dictionem taxatiuam tantum, quae de sui natura impedit extensionem in non exceptis ex leg. si cum exceptione, §. quid si homo. ff. quid iuris causa, leg. proferendum, §. 1. Cod. de iudicia, §. 1. in fine, infra. de stipul. seruo. Praeterea talis exceptio fit per modum formae, vt constat ex illis verbis, ad vnam tantum formam reducimur. Ergo illis nihil addi, aut diminui potest, iuxta doctrinam Roland. cons. 30. num. 3. & cons. 72. num. 60. & 68. lib. 3. Paris. cons. 19. n. 188. lib. 2.

Sed dubium est, an ratione consuetudinis alij casus excipiantur? Videtur excipi. Tum quia consuetudo legitime praescripta vim habet derogandi Ecclesiasticam legem. Tum quia bulla Gregorij, non videtur consuetudines tollere, sed solum praerogatiua, & indulta principibus concessa. Et casu quo consuetudines tolleret, adhuc possent de nouo introduci, praecipue videtur, & taceatibus prelati; & ita esse introductam consuetudinem extrahendi plures delinquentes à locis sacris per iudices seculares firmat Clarus in pract. §. sig. quest. 30. vers. final. inueni. Suar. lib. 3. cap. 11. Oldradus cons. 54. num. 2. Petr. Feid. de Castro Sam. Mor. Pars II.

Gregor. synag. iuris, lib. 3. cap. 22. num. 5. in disursu, & alij relati à Farinac. de carcerib. quest. 28. num. 73. & de immunit. cap. 2. num. 16. & à Bosio tit. de captiua, num. 3. & ab Ambros. de immunit. cap. 14.

Sed tenendum est ex ratione consuetudinis nullum esse casum praeter supradictum exceptum; quia omnes consuetudines derogantes immunitati Ecclesiae sublatae sunt à Conc. sess. 25. cap. 20. quatenus ibi renouatur obseruantia immunitatis secundum canones, & summorum Pontificum constitutiones. Post concilium autem, ante bullam Greg. non fuit tempus sufficiens ad introducendam consuetudinem aduersus Ecclesiasticam legem, quae requirit ad minus tempus quadragenarium. Ex bulla verò Gregorij omnes consuetudines sublatae sunt: nam esto expressè renouatae non fuerint, per aequipollentia verba renouantur. Tum quia ibi adest clausula sublata, &c. quia tollitur omnis facultas aliter iudicandi, aut interpretandi, iuxta cap. si eo tempore de elect. in 6. & optimè tradit Franc. Leo in thesauro fori Ecclesiast. 1. part. cap. 13. numero 27. & 28. Tum quia adest ibi decretum irritans, contra quod allegari non potest contrarius usus, vt relato Caslad. Puteo, & aliis docet Farinac. in opposicione de immunit. cap. 2. numero 15. Tum quia haec constitutio expedita fuit vt ad vnam formam omnes casus immunitatis reducerentur, de cuius natura est, vt ad vnguem feruatur. Tum quia consuetudo derogans immunitatem corruptelae à Pontifice nominatur. Tum denique quia expressè derogat quauibet facultatem, quomodoque emanauerit à sede Apostolica contrarium iudicandi, sub qua tam statutum, quam lex, & consuetudo videtur comprehendi; & ita tenet, lateque probat Ambrosin. de immunit. cap. 14. Marian. Itali. de immunit. lib. 1. cap. 6. in prin. Bonac. disput. 3. de primo de al. praecepto, quest. 7. de immunit. §. 6. n. 4. Neque obstat Pontificum morum esse ad illam constitutionem expediendam ob praerogatiua, & indulta, quae princeps secularis praetendebat habere, quaeque immunitati derogabant. Nam esto ex illo capite motus fuerit, simul etiam voluit consuetudinibus contrariis derogare, & normam generalem vbiq; seruandam in materia immunitatis constituere, vt constat ex dictis, & ex illis verbis. Sublata quauibet differentia ad vnam formam tantum reducimur. &c. Adie alleganti consuetudinem immunitati contrariam credendum non est, nisi probet ex leg. in bello, §. facta, ff. de capti. & postlim. reuers. & tradit Menoch. cons. 37. num. 92. Surtus l. 3. cons. 354. num. 2. Farinac. in append. de immunit. cap. 2. num. 18. Bonac. disp. 3. q. 7. §. 6. num. 4.

Secundo dubitatur, an ex identitate, vel maioriore rationis alij casus excipiantur? Negari enim non potest plures esse casus grauiiores, & atrociores iis, qui ab Innocent. III. Greg. IX. & XIV. excipiuntur, quales sunt, raptus, adulterium, sodomia, incendium, furtum, sacrilegium, & similia. Quae si ex identitate, vel maioriore rationis non excipiuntur ab immunitate, occasio datur perditis hominibus liberius viuendi, grauiusque crimina patrandi freui spe securitatis ab Ecclesiastica immunitate concessae. Ne ergo immunitas Ecclesiae, quae in honorem Dei fuit introducta, ceat in eius iniuriam, dicendum videtur in supradictis casibus non prodesse, & fauet Decian. tract. crim. lib. 6. cap. 28. num. 20. vers. & licet certi tantum casus, vbi probat ex identitate rationis constitutionem etiam poenalem extendi posse ad alios similes casus, quod maiorem vim habet, quoties in dispositione legis ratio scripta est. Nam tunc non dicitur lex poenalis extendi, sed comprehendi, & intelligi sub excepto leg. nominis & rei, ff. de verbis. significat. Neque illa extensio est extensio, sed intellectio legis, & illius declaratio, vt tradit Bald. in leg. quamuis circa prin. Cod. de fidei commiss. Oldrad. cons. 185. in fine, Calderin. cons. 1. tit. vt lite pendente, & conc. 1. tit. de Regularib.

4 Dicendum tamen est, ex identitate, vel maioriore rationis nullum casum excipiendum esse. Primò, quia faciendae non est extensio ex identitate rationis, quando talis extensio prauidet causae fauorabili; qualis est Ecclesiastica immunitas. Secundò, quia si ultra casus exceptos liceret alios ob identitatem, vel maioritatem rationis excipere, Regula assignata in cap. inter alia, & tradita à Greg. in sua bulla destrueretur; quia nihil firmum, & stabile esset constitutum. Tertio, quia poenae locum non habent nisi in casibus expressis, vt multis probat Villagur. in tract. de extens. legum. Rub. de extens. legis poenalis respectu mera poena per totam; Et ita in praesenti casu non dari extensionem ex identitate, vel maioriore rationis tradit Suar. lib. 3. cap. 11. n. 15. & 17. Franc. Leo in thesauro fori Ecclesiast. cap. 13. Rub. de immunit. Eccles. post num. 7. Farinac. in append. de immunit. cap. vlt. num. 353. Ioann. Gutier. pract. quest. lib. 2. c. 4. num. 12. & 17. Anastal. Germon. de sacro. immunit. lib. 3. cap. 13. num. 56. Alexand. Ambros. de immunit. & libert. Eccles. cap. 1. num. 13. & seqq.

5 Ex his inferitur primò, quid dicendum sit de raptoribus virginum, & adulteris ad Ecclesiam confugiensibus? Aliqui enim existimant immunitate esse priuatos, tum ex auth. de mandatis principum, §. neque autem, collat. 3. Tum ob consuetudinem, quae est optima legum interpret, quae iis criminibus atrocibus denegat securitatem. Tum quia raptus est quaedam rapina grauior